

**Տ. ՀԱՅՎԱԶՈՒՆ Ծ. ՎՐԴ. ՆԱԶԱՐՅԱՆԻ ԶԱՐՈՋԸ՝
ԽՈՍՎԱԾ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐՈՒՄ
(28 փետրվարի, կիրակի, 1999 թ.)**

*«Չայր, մեղա յերկինս եւ աստի քո. ոչ եւս
եմ արժանի կոչել որդի քո»*

(Ղուկաս ժե 21)

«Յանուն Յօր եւ Որդւոյ եւ Չօգւոյն Սրբոյ. ամէն»:

Հիսուս իր կյանքի ընթացքում հաճախ շրջապատված էր լինում մեղավորներով, մաքսավորներով, և սա ասեկոսների պատճառ էր դառնում: Մաքսավորները հրեա ցածր դասակարգի մարդիկ էին, ովքեր մի կտոր հացի համար ստիպված էին լինում աշխատել հոռմեացիների իշխանության տակ՝ իբրև հրեաներից տուրք հավաքողներ: Չետևաբար հրեաները կրկնակի ատում էին այդ մարդկանց. նախ իբրև դավաճանների և, երկրորդ, որ իրենց հիշեցնում էին հոռմեական ծանր լծի տակ գտնվելը: Այնպես որ այն ժամանակվա ուսուցիչները՝ հրեա րաբբիները և դպիրները, մեղադրում էին Հիսուսին՝ ոչ սուրբ մարդկանցով շրջապատված լինելու համար, որովհետև, ըստ նրանց, եթե մարդը սուրբ է, չպետք է հարաբերվի անսուրբ մարդկանց հետ: Իսկ Հիսուս նրանց ասում էր. «Ես արդարներին կանչելու չեմ եկել, այլ մեղավորներին» (Մատթ. Թ 13), որովհետև Աստված չի կամենում մեղավորի կորուստն ու մահը, այլ նրա դարձը առ Աստված: Որպեսզի Հիսուս իր ասածը ավելի հստակ դարձներ, մի առակ պատմեց նրանց:

Առակը կյանքի մի պատկեր էր: Հատկապես Արևելքի ժողովուրդները, գիտեք, պատմություն շատ են սիրում և, մանավանդ, այդ ժամանակաշրջանում մի խոսք ասելու համար ավելի հարմար էր, որ այն պատմությամբ ներկայացվեր: Եվ մեր մտքում, որ Հիսուսի առակներին մանկուց ենք ծանոթանում, գեղեցկորեն տպավորվում են դրանք, առավել ևս, երբ պատկերների հետ են զուգորդվում: Սակայն, չափահաս հասակում, հատկապես այս առակի օրինակով, անդրադառնում ենք, թե այն ինչ է ուզում ասել մարդուն: Առակը մտածել է տալիս մեր մեղքերի մասին, իսկ երբ ավելի տարիք ենք առնում, ավեհեր դառնում, մեզ զգում ենք հոր դերի մեջ, իմանում ենք, թե ինչպես պետք է ներել մեզանից փոքրերին:

Այս նկատի ունենալով, Հիսուս նրանց պատմում է մի մեծահարուստ մարդու մասին, որ երկու զավակներ ուներ: Գիտենք, որ ընդհանրապես, մարդ իր փոքր զավակին մի քիչ ավելի է սիրում, ավելի է կապվում նրան: Կրտսեր այս զավակը, որը երևի մի քիչ էլ չար էր, մի օր իր հորն ասում է. «Ինձ հասանելիք ժառանգությունը տուր: Ես պիտի գնամ ու վայելեմ այն: Մեկ է, մի

օր պիտի տաս, այսօր տուր»: Էվ հալոց, սիրուց դրոպած, տալիս է նրան հասանելիք ժառանգությունը: Երիտասարդ այդ տղան, վերցնելով իր ողջ ստացվածքը, գնում է հեռու երկիր, ցոփ ու շվայտ կյանք վարում այնքան ժամանակ, քանի դեռ հարստությունը կար: Բայց դրովիետև այդ դրամը միայն վատնվում էր և չէր ավելացվում, մի օր էլ, բնականաբար, վերջանում է, որի հետ միասին նաև անհետանում են նրա բոլոր, այսպես կոչված, ընկերներն ու բարեկամները:

Միգուցե իր չար բախտից էր երևի, որ այդ տարի սով է լինում: Երիտասարդը, որ հարուստ էր, արդեն ոչինչ չուներ, նույնիսկ ապրելու ամենաչնչին գումարը: Հարկադրված գնում է մի հարուստի մոտ, ուր կարող էր խոզեր պահել, որպեսզի կարողանար իր գոյությունը պահպանել: Սակայն վաստակածն այնքան չնչին էր, որ ստիպված էր լինում նույնիսկ խոզերին տրվածից ուտել: Այս թշվառության մեջ մի հույս, մի միտք է ծագում իր մեջ, այսուհետ է. «Վերջ է վերջո ես հայր ունեմ, ընտանիք ունեմ, գնամ, հորս ասեմ. «Հայր, ես քո և երկնքի առջև մեղանչեցի, սխալ գործեցի և ինձ մի ընդունիր որպես քո զավակը, ես արժանի չեմ դրան, բայց գոնե ինձ ընդունիր որպես քո աշխատավորներից մեկին, որպեսզի կարողանամ ճակատիս քրտինքով ապրել»:

Ահա այսպես կրտսեր որդին ցնցոտիներով, աղտոտված վիճակով ճամփա է ընկնում դեպի հայրական տուն: Ծեր հայրը, քանի որ տարիներ էին անցել, հույսը կտրել էր: Ինչքան դժվար է, երբ մարդ հույսը կորցնում է. որքան էլ վատը լիներ նա, իր զավակն էր վերջիվերջո: Երբ լուրը հասնում է իրեն, թե քո կրտսեր որդին վերադառնում է, չի դիմանում: Ինչպես և կվարվեր յուրաքանչյուր ծնող, վազում է որդուն ընդառաջ, տեսնելով նրա աղտոտված, հյուծված վիճակը, ընդունում է նրան, փարվում, համբուրում՝ ցույց տալու համար իր սերն ու գուրգուրանքը:

Երբ զավակը փորձում է բացատրել, անգամ խոսել չի թողնում նրան, այլ անմիջապես ամենագեղեցիկ զգեստն է տալիս, իր մատանին, իշխանություն է տալիս նրան և հրամայում, որ մի մեծ խնջույք անեն և ամենապարարտ եզր մորթեն, որպեսզի իրենք կարողանան նշել այդ մեծ իրադարձությունը, քանզի՝ «Իմ զավակը կորած էր և գտնվեց, մեռած էր և կենդանացավ» (Ղուկաս ԺԵ 32): Այդ ժամանակ ավագ որդին, որ այս տարիների ընթացքում հավատարմորեն աշխատում էր հոր համար, իր ճակատի քրտինքով մեծացնում հայրական հարստությունը, հանկարծ լսում է տան մեջ խրախճանքի ձայներ և հարցնում, «Ի՞նչ է պատահել»: Ասում են. «Զո եղբայրը, որ կորած էր, վերադարձավ, և հայրդ մեծ ուրախության ու խրախճանքի սկիզբ դրեց»:

Սեծ եղբայրը տրտմում է ու տուն չի մտնում: Հայրը կանչում է նրան և հարցնում, «Ի՞նչ կա, որդիս»: Նա պատասխանում է. «Հայր, այս քանի տարի է, որ ծառայում եմ քեզ և երբեք քո հրամանները զանց չեմ արել, ինձ երբեք մի ուլ չտվիր, որ բարեկամներիս հետ ուրախանայի: Երբ եկավ քո այդ որդին, որը քո ունցվածքը կերավ պոռնիկների հետ՝ պարարտ եզր նրա համար մորթեցիր» (Ղուկաս ԺԵ 29-30):

Հայրը դառնում է նրան և ասում. «Որդյակ, դու միշտ ինձ հետ ես, և ամեն

ինչ, որ իմն է, քոնն է, բայց պետք է ուրախ լինես և ցնծաս, որովհետև քո այս եղբայրը մեռած էր և կենդանացավ, կորած էր և գտնվեց»:

Հետևաբար, ինչպես քարոզի նախաբանում ասացինք, այս շատ գեղեցիկ առակը առիթ է տալիս, հատկապես Պահոց այս շրջանում, մտածելու մեր գործած մեղքերի մասին: «Ով է այն մարդը, որ ապրում է ու մեղք չի գործում, այդպիսի մարդ չկա: Բոլորս էլ մեղավորներ ենք այս աշխարհում: Նարեկացին՝ մեր ամենամեծ սրբերից մեկը, ասում է. «Եթե բոլոր ծովերը թանաք դառնան և բոլոր անտառները գրիչ, և ես փորձեմ գրել իմ մեղքերը, չեմ բավարարի»: Դրանով, իհարկե, նա ուզում է գրել ոչ միայն իր մեղքերը, այլ բոլոր մարդկության և բոլոր ժամանակների մեղքերը, սակայն քրիստոնյան, դրանով հանդերձ, գիտենալով արդեն իր մեղքերի մասին, անհույս չէ: Եվ այս նույն մտքով Հիսուս շարունակում և ասում է. « Եթե քո եղբայրը մեղանչի, սխալ գործի, սաստիղ նրան, և եթե դարձի գա, ներիր նրան» (Մատթ. ժԸ 15-20):

Շատ կարևոր տողեր են սրանք. եթե մեղանչի, ապա սաստիղ նրան: Սաստելը պարզապես բարկանալ չէ, այլ, այն անձին, որ սխալ է գործել, կարգի հրավիրելն է: Նրան ուշադրության է հրավիրելու այն հանգամանքը, որ այդ ճանապարհը, և այդ ընթացքը իրեն միայն դեպի կործանում կարող են տանել: Հետևաբար, մեզանից ամեն մեկի պարտականությունն է՝ մեր մտերիմներին զգուշացնել, երբ տեսնում ենք, որ թավալվոր ցեխի մեջ են գնում, ոչ թե մի հարված էլ մենք տանք, որպեսզի ամբողջովին ընկղմվեն, այլ ընդհակառակը, իրենց ուշադրություն դարձնենք, որ վտանգի մեջ են և մեր այդ սաստելով նրանց ուշքի բերենք:

Առաջին քայլը, սակայն, ամենակարևորը մեզ համար, որպես անհատներ, անդրադարձն է մեղքին և սխալին: Հիսուսի ժամանակաշրջանին մոտիկ ապրող այդ բոլոր դպիրները, րաբբիները՝ վարդապետները, չէին ընդունում, թե իրենք մեղավոր են, ընդհակառակը, իրենց սուրբ էին համարում: Քանի մենք մեզ սուրբ կհամարենք, մեր սխալները չենք տեսնի, այդ սխալների մեջ ավելի խորը կթաղվենք:

Աստված ոչինչ չի կարող անել, եթե մենք, նախ և առաջ, չընդունենք, որ մեղավոր ենք: Առաջին հերթին պետք է ընդունենք մեր սխալը: Մի անգամ որ սխալն ընդունեցինք, դրանից հետո հաջորդ քայլն առիթի կունենա: Առօրյա պլանքում հիվանդը, եթե չի ընդունում, որ ինքը հիվանդ է, հիվանդանոց չի գնա, բժշկի չի դիմի, հետևաբար, չի բուժվի: Նույն ձևով էլ հոգևոր հիվանդը միայն պետք է անդրադառնա իր սխալին, իր մեղքին և մի անգամ որ անդրադառնա, դրանից հետո կարող է բուժման մասին մտածել: Դա էլ այդ մեղքի ապաշխարանքն է, անդրադարձումը: Ամենքս էլ մեր եսասիրական ձգտումներով միշտ ուզում ենք ցույց տալ, թե կատարյալ ենք և ուզում ենք զարմացնել դրանով բոլորին, բայց Աստծուն էլ ինչ ենք կարող զարմացնել կամ նաբել, հետևաբար, որպես ճշմարիտ քրիստոնյաներ, պետք է բանալք մեր սրտերը առ Աստված, պետք է խոնարհվենք և ընդունենք մեր սխալները, որովհետև եթե չընդունենք դրանք, կտապալվենք, կկործանվենք:

Սիրելի հավատացյալներ, ես մաղթում եմ, որ այս Մեծի Պահոց շրջանին

մաքրենք մեր հոգիները ոչ միայն արտաքին երևույթներից, ոչ միայն մեր մարմինը ծոմապահությամբ մի քիչ տկարացնելով, այլ նաև մեր հոգիները խոնարհեցնելով, որպեսզի երբ մաքրվենք մեր մեղքերից, կարողանանք մաքուր սրտով ու հոգով դիմավորել Քրիստոսի հրաշափառ Չարությունը և ընդունել Նրան մեր սրտերում և մեր հոգիներում: Գետևաբար, ես մաղթում եմ, որ այս Սեծ Պահքի շրջանը նախ և առաջ բոլորիս համար անդրադարձման մի շրջան լինի մեր մեղքերին ու սխալներին: Նրանք, ովքեր իրենց տարիքի մեջ բավականին առաջացել են, որպես հասուն և իմաստուն մարդիկ, քանան ներել իրենց դիմացինի մեղքերը: Եթե մենք իրար չկարողանանք ներել, չենք կարող մոտենալ Աստծուն, որն անբասիր մաքրություն է և սրբություն:

Գետևաբար, պետք է կարողանանք ներել միմյանց Սեծ Պահքի այս շրջանում՝ մի կողմ դնելով ամեն տեսակի փոքրիկ ճղճիմություններ և հաշիվներ: Դրա համար էլ մենք մաղթում ենք, որ Աստծո զորությունը բոլորիս հետ լինի, և թող Սուրբ Գոգին ամենքիս առաջնորդի մինչև այն փառավոր և օրհնյալ օրը, երբ կրկին անգամ կկարողանանք ականջալուր լինել Քրիստոսի Չարության ավետիսին և ընդունել Նրան մեր մաքրված և սրբված սրտերում ու հոգիներում, այժմ և միշտ և հավիտյանս հավիտենից, ամեն: